

ד"ר מתיא סדרת הספרים "סוד החשמל"

לחבר בין תורת הנגלה לתורת הנסתר

גליון פרשת מטות ה' אלפים תשע"א "תעוררו את האהבה עד שתחפץ", [מותר לצלם לזיכוי הרבים]

אור הנדר גבה מאור התורה

נעשית בעולם השמיני המקיף, צריך החכם להתעטף בטלית המסמלת את עולם השמיני המקיף.

מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער א' ח"א ע' יג) וזה סוד התרת

נדרים בליל יום הכפורים, לפי שבאותו יום אנו

עולין עד הבינה, ויש לנו יכולת להתיר הנדרים אשר שם.

וכן מובא בספר 'קהלת יעקב' (נט) עקר יום הכפורים הוא

בבינה, ועל פן אומרים כל נדרי, וכן מובא בספר 'אמונת עתיך'

(תש"ס ע' צו) (ע' קפ) שכהן גדול ביום הכפורים הוא שמיני בעולם

בשנה ובנפש. בעולם זה קדש הקדשים שהוא בחינת שמיני. בשנה

זה יום הכפורים שבו מתחברים לשמיני. ובנפש זה כהן גדול

שמתחבר לשמיני דרך השמונה בגדים, והשמן הטוב שיוצא על

ראשו. וכן מצינו בזהר (תיקונים מה:) שה' תפלות יום הכפורים הן

כנגד האות ה' ראשונה של שם הוי"ה המסמלת את אמא. וכן

מובא בספר 'ם החכמה' תשס"ט בשם ה'תורת חכם' שתקיעת

שופר במוצאי יום הכפורים, היא להתקשר עם אמא עלאה שהיא

בחינת שופר לפני שנפרדים, ותקיעה זו גבוהה יותר מתקיעות

ראש השנה. וכן יום הכפורים בגימטריא שמיני. וכן במסכת יומא

המדברת על עבודת הכהן גדול ביום הכפורים יש שמונה פרקים.

והפרק השמיני נקרא יום הכפורים. וכן יומא מרמזת על אמא.

והוסיף הרה"ג ר' שמואל אגנל שליט"א שיום הכפורים הוא השמיני

לאחר ז' ימי עשרת ימי תשובה שהיו לאחר ראש השנה.

וכן מצינו במדרש (ילקוט ש"ב קמג) ר' סימון אומר אמר

הקב"ה לנתן הנביא האיש שאני משלחך אצלו נדרון

הוא, קדם עד שלא ידור לך. נראה דלכן דוד היה נדרון,

דשרשו מהשמיני, כדבארנו במאמרי חנפה, וממילא היה מרבה

להתקשר לשמיני דרך נדרים. וכן מצינו בגמרא (זבחים נד:), שבשביל

למצא את מקום המקדש נדר דוד נדרים כמו שכתוב (תהלים קלב, ב)

"אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב וגו' עד אמצא מקום לה'

משכנות לאביר יעקב".

מצינו במשנה (נדרים לא:): קונם שאיני נהנה לערלים מתר

בערלי ישראל, ואסור במולי עובדי כוכבים, שאין

מובא ב'לקוטי הש"ס' להאריז"ל (נדרים יב.) שחכם מתיר את הנדר

על ידי פתח היסוד. דנדר פועל בעולם הבינה, והחכם קשור

דרך היסוד גם לעולם החכמה שמעל הבינה. וממילא הוא יכול לבטל

את מה שפעלו בבינה. ונביא את דבריו איש המשתלשל מאבא

הנקרא חכם וקפונה, מתיר הנדר על ידי פתח יסוד דאמא

אשר החכמה ממשיכו למטה להתיר הנדר. וכן מובא ב'לקוטי

ראובני' (פ' מטות אות ז) נדרים נ' דרים בסוד נ' שערי בינה ששם

הוא הטר נדרים. וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (מסעי ע' רלג) סוד

הפרת נדרים דבעל ואשה, שהוא חכמה בעל, האשה בינה.

היינו כשם שהחכם מתיר את הנדר, דרך חכמה שמבטלת בינה, כך

הבעל הוא בבחינת חכמה כלפי בינה ויכול להפר את הנדר.

מצינו בזהר חדש (תשא נד:): "שמן מחלמיש צור" זה המקום

העליון מקום שיצחק נמצא. ומבאר ה'מתוק מדבש'

"צור" הוא מקום שיצחק שורה שם ומשרש בו, והיינו

הגבורה ששרשה מן הבינה. רואים שצור מסמל מקום המוח

ששם החכמה והבינה. והכתוב מרמז שהשמן והחכמה באים דרך

צור.

מצינו בגמרא (עירובין סד:): פיון שהגיע לכזיב, בא אחד לשאל

על נדרו. אמר לזה שעמו, כלום שתינו רביעית יין

האטלקי אמר לו, הן. אמר לו, אם פן יטיל אחרינו עד שיפיג

יינו. וטיל אחריהם שלשה מילין עד שהגיע לסלמה של צור.

פיון שהגיע לסלמה דצור, ירד רבן גמליאל מן החמור

ונתעטף, וישב והתיר לו נדרו. נראה דרבן גמליאל היה לו טעם

נסתר להתיר את הנדר דוקא בעיר צור שהיא בסוד חכמה, פיון

שהתרת נדרים פועלת בכח החכמה.

מצינו במדרש (שמ"ר מג, ד) אמר משה רבון העולם ולא נתת

לי הפרה של נדרים, מיד נתעטף בטלית וישב לו

פזקו, והקב"ה עומד כשואל נדרו. רואים שחכם המתיר את

הנדר מתעטף בטלית. וכן מצינו במדרש (ויק"ר לו, ג) אין מפרין

נדרים לא שתויי יין, ולא רוכבין ולא עומדין, אלא יושבין

עטופין. נראה דלכן החכם מתעטף בטלית, פיון שהתרת הנדר

העֲרֵלָה קְרוּיָה אֶלָּא לְשֵׁם הַגּוֹיִם שְׁנֹאֲמַר וְכוּ'. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אָמַר גְּדוּלָה מִיָּלָה שְׁנֹכְרָתוֹ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְרִיתוֹת וְכוּ'. רואים שהמשנה מדברת בשבח ברית מילה בתוך הלכות נדרים, וצריך להבין מה הקשר בין נדרים לברית מילה, ובאר הרה"ג ר' יהודה גולד שליט"א שברית מילה ביום השמיני מקשרת לשמיני כמו נדר.

מְצִינוֹ במשנה (שם יג:) **כַּחֲלַת אַהֲרֹן כְּתוּרִימָתוֹ מֵתָר**. הינו שהנודר צריך להתפייס את הנדר בדבר הנדור. כגון לומר דבר זה אסור עלי כקרבן. ולא בדבר האסור, כמו חלה ותרומה ושאר דברים שאסורם אסור תורה. וצריך להבין מדוע לא חל הנדר אם הוא מתפייס בדבר האסור. נראה דכיון שהמשכת קדשת הנדר הוא מעולם הבינה, צריך להתפייס בדבר הנדור שכבר חלה עליו קדשה זו. כגון קרבן שהקדש לבדק הבית. מה שאין כן מי שמתפייס בדבר האסור שאסורו אסור תורה, הרי קדשת אותו דבר באה מעולם הדעת שלמטה מהבינה, דתורה היא בחינת דעת השייכת לבחינת יעקב אבינו שהוא בבחינת דעת, והוא עמוד התורה, אף שגם התורה נמשכת מהבינה, כמובא בלק"ת להאריז"ל (תרומה ע' קנט), שהתורה היא בחינת יסוד ותפארת שבבינה. בשביל להמשיך קדשה של נדר, צריך להמשיך **מהבינה שבבינה** על ידי שמתפייס בדבר שקדשתו מבחינה זו, ודבר האסור הוא מבחינת הדעת שבבינה, שהיא למטה מהבינה שבבינה.

מְצִינוֹ במשנה (שם יט) **קוֹנֵם סֶכֶה שְׂאֲנֵי עוֹשֶׂה, לֹוֶלֶב שְׂאֲנֵי נוֹטֵל, תַּפְּלִין שְׂאֲנֵי מְנִיחַ בְּנִדְרִים אֲסוּר, בְּשָׁבוּעוֹת מֵתָר שְׂאֵין נִשְׁבְּעִין לְעֵבֵר עַל הַמַּצּוֹת**. הינו אם אדם אוסר על עצמו בנדר להנות מספתו או מלולבו, או מהתפלין שלו, חל הנדר ואסור לו להנות מהם. דבנדר חלה קדשה על החפץ, והחפץ נהיה קדוש כלפי הנודר, שאינו יכול להנות ממנו. מה שאין כן בשבועה שחלה על האדם, אין לה כח להפקיע את המצנה. נראה להוסיף על פי דברינו, דבנדר עד עכשו הנה החפץ קדוש באסור תורה מבחינת הדעת שבבינה, ועכשו על ידי הנדר חלה קדשה מבחינת בינה שבבינה. וכיון שקדשת הבינה היא למעלה מהדעת, לכן הנדר חל על דבר מצנה, וקדשת המצנה אינה מונעת מקדשת הנדר לחול על החפץ.

מוֹבָא ב'ילקוט ראובני' (שם) **נִרְאָה שְׁמָה שְׂאֲרִז"ל נוֹדְרִין בְּעַת צָרָה, הוּא לְאַסְתַּלְקָא בְּבִינָה שֶׁהִיא מְקוּם הַנֶּדֶר, דְּמֵאֵין דְּמִיִּדְבִיק בָּהּ, הוּא בְּן חוֹרִין מִכָּל צָרוֹת, דְּהָא תָּמָן אִיהוּ חֲרוֹת דְּעַלְמִין, וְכוּ' נִרְאָה שֶׁהַעוֹלָם לְסַפֵּר תוֹרָה נוֹדְרִים מִשׁוּם דְּסַפֵּר תוֹרָה אִיהוּ תַּפְּאֲרַת לְאַסְתַּלְקָא עִמָּה לְבִינָה**. רואים שהתורה

היא בבחינת הדעת, והעולים לספר תורה נודרים כדי להתחבר על ידי התורה עם עולם הבינה שמעל הדעת, וזה שאומר **לְאַסְתַּלְקָא עִמָּה לְבִינָה** לעלות על ידי התורה לעולם הנדר היותר גבה. וכפי שבארנו שהתורה היא בחינת דעת שבבינה, ונדרים מתקשרים עם בינה שבבינה.

מוֹבָא בלק"ת (מטות פג.) **שֵׁישׁ שְׁתֵּי מִדְּרָגוֹת בְּעִבּוּדַת הַשִּׁי"ת** (כמבאר בתניא פט"ו), מדרגת הצדיק שמתענג על ה', ואין לו משיכה ותאנה כלל להנאות עולם הזה, ומדרגת הבינוני, שהרע שבלבו עדין בתקפו, וצריך להכניעו, ויש לו משיכה ותאנה להנאות הגשמיות שבועולם הזה, וכדי לעזר לבינוני לקדש עצמו במתן לו, חדשה התורה פרשת נדרים, שאדם יוכל לאסור על עצמו את ההנאות המתרות, שהוא מרגיש שקשה לו להתגבר עליהן, ועל ידי הנדר הוא מקדש את עצמו ואת הדברים שנודר מהם, וכמו אדם שמקדיש קרבן, שבדבורו הוא ממשיך קדשה על הקרבן, כך בנדר על ידי הדבור שאוסר דבר זה בנדר, ממשיך קדשה עליו. ולכן נודרים, ומתפייסים רק בדבר הנדור, כמו קרבן וכדומה, ולא בדבר האסור, כמו בשר חזיר וכדו', דקדשה יש רק בדבר הנדור. ולכן מובא במשנה (אבות ג יג) **נְדָרִים סִיג לְפָרִישוֹת וּפְרִישוֹת מְבִיאָה לִידֵי קִדְשָׁה**. דעל ידי נדרים ופרישות הוא מקדש את כל הענינים שפורש מהם, ומתקדש בעצמו. וכל זה דוקא בבינוני, אבל מי שכבר הגיע למדרגת הצדיק, שאין לו משיכה ותאנה לעניני עולם הזה, אין לו צורך בנדרים, ואדרבה, ההתעסקות של הצדיק בעניני עולם הזה מקדשת אותם ומעלה אותם, ואסור לו לפרש מהם. ומבאר לדברינו דאף על פי שנדר ממשיך קדשה שהיא למעלה מתורה, אין זה רצון ה' שימשיכו קדשה משם לאסור את המתן, דמה שהתורה תורה צריך להיות מתן, כדי לבררו ולהעלותו.

נִרְאָה להוסיף שמסכת נדרים היא בסדר נשים, וכן עקר פרשת נדרים מדברת ב'**אִשָּׁה כִּי תִדֹר נֶדֶר וְגו'**, לסמל שענין הנדרים שייך למי שהוא במדרגה נמוכה, כמו נקבה שמסמלת מדרגה נמוכה בעבודת השי"ת. וכן **נֶדֶר** בגימטריא **חמור**, דנדר מיעד לעזר למי שקשור בחמירות.

וְכֵן מפרש בלק"ת (שם פד:) **אֵת הַגִּמ' (שבת קנז) מִפְּרִין נְדָרִים בְּשֶׁבֶת**. וכן מפרין נדרים ביום הכפורים, דעל ידי קדשת שבת, ועל ידי תשובה שעושים ביום הכפורים, האדם מתעלה לדרגה יותר גבוהה, עד שאין לו צורך בנדרים, ולכן זמנים אלו מסגלים להפר אותם.

וְכֵן נראה שהתורה חדשה את ענין הנזירות בשביל לעזר לאדם שנמצא במדרגת הבינוני, להתקדש, ולהתעלות בעבודת השי"ת

דנזירות היא בכלל נדרים, כמו שכתוב (במדבר ו, א) **"איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה"**. וכן בנזירות האדם מתרחק מהנאות גשמיות כשתיית יין. וכן הענין של אסור גלוח מובא במדרש (במדבר רבה טז, כד) **למה צנה הקב"ה לנזיר שלא יגלח ראשו, לפי שהגלוח מתארו ומיפהו, כשם שאמרו ביוסף ויגלח ויחלף שמלתיו, וגדול שער הוא צער ואבל. וכן נז"ר במלוי האותיות נ"ן ז"ן יו"ד רי"ש בגימטריא יפה תאר, שהם זה לעמת זה.**

מצינו בגמ' (עירובין סד:) **למדנו שאין מפרין נדרים לא רכוב ולא מהלך ולא עומד אלא יושב.** נראה דיש כאן רמז שענין הנדרים והפרתם צריך ישיבה המרמזת על ישוב הדעת, כדי לדעת אם זה יעזר בעבודת השי"ת או לא, ואם כדאי להפר את זה או לא.

וכן מובא בספר 'תורת מנחם' (ח"ג ע' 223) שהתורה התחילה פרשת נדרים בלשון **"וינדר משה אל ראשי המטות"**, כדי ללמד לאדם שלא ידר מעצמו, אלא יתיעץ עם ראשי המטות שהם נשיאי ישראל, והם יודעים מתי צריך ואפשר להוסיף סיגים לתורה במקום המתיר.

וכן מצינו כמה סתירות בעניני נדרים ונזירות, דיש מקומות שנדרים ונזירות הם חטא, ויש מקומות שמשמע שזו מצוה, דמצינו בגמ' (נדרים עז:) **כל הנודר אף על פי שהוא מקימו נקרא חוטא.** וכן מצינו בגמ' (יבמות קט:) **הנודר פאלו בנה במה.** וכן מצינו בגמ' (נדרים י.) **שמעון הצדיק ור' שמעון ור"א הקפר פלן בשיטה אחת דנזיר חוטא הני.** וכן רואים שהתרת נדרים בבחינת מחילה וסליחה וכפרה, כפי שאומרים בגסס התרת נדרים אין כאן לא נדר, ולא שבועה, ולא נזירות, ולא חרם, ולא אסור, ולא קונם, ולא נדוי, ולא שמתא, ולא ארור, אבל יש כאן מחילה וסליחה וכפרה. ומאידך מצינו בגמ' (שם ט:) ששמעון הצדיק אמר לנזיר **כמוך ירבו נוזרי נזירות בישראל.** וכן מצינו בגמ' (שם ח:) **האומר אשפים ואשנה פרק זה, מסכת זו, נדר גדול נדר לאלהי ישראל.** וכן מובא ברבנו בחיי (במדבר ל, ג) **שנדר הוא מלשון דירה לה.** נראה לי שב על פי דברינו, דאם הנדר, או הנזירות, מכונים באמת כדי לעזר בעבודת ה', להתרחק מהנאות הגשמיות, הרי זה מצוה, ולכן כשמעון הצדיק ראה באותו נזיר שקבל על עצמו לגלח שערו כדי לא להנות ממנו, הוא גלה פונתו

שכל נזירותו היא כדי להתרחק מההנאות הגשמיות, ולכן הוא ברכו שירבו כמותו בישראל. וכן מי שנודר ללמד פרק זה, או מסכת זו, בודאי פונתו כדי להתחזק בלמוד התורה ובעבודת ה', ובאלו זה מצוה, מה שאין כן באלו שנודרים או נעשים נזיר ללא הכונה האמתית, הרי הם חוטאים. כמובא בירושלמי (נדרים כט.) **דלך במה שאסרה תורה.** וכן מצינו בגמ' (נדרים י.) **לפי שצער עצמו מן היין, דאם אדם מצער עצמו סתם ללא הסבה הנ"ל הרי זה חטא.**

מצינו בגמ' (נדרים כב.) שאדם הנודר פותחים את פנקסו בשמים לראות אם מעשיו מתקנים, כמו שכתוב (משלי כ, כה) **"ואחר נדרים לבקר"**. ומבאר לדברינו דבדקים בשמים אם מעשיו מתקנים והנדר הוא לשם שמים, או שהוא רשע והנדר הוא חטא. וכן מובא בשו"ע (יו"ד רג) **כל הנודר אף על פי שמקימו נקרא רשע, ונקרא חוטא וכו', מי שנדר נדרים כדי לכוון דעותיו, ולתקן מעשיו, הרי זה זריז ומשבח, כיצד מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתים, או שהיה שוגה ביין, ואסר היין על עצמו, וכן מי שהיה רודף שלמונים, ואסר על עצמו המתנות, או הנאת אנשי מדינה זו, כלם דרך עבודה לשם הם, ובנדרים אלו אמרו חכמים נדרים סיג לפרישות.**

נראה דזה הטעם שעכ"ם אינם שכיחים לנדרים אסור, אף שלנדרים הקדש יש להם שיכות ויכולים להקדיש (ע' בתורה תמימה במדבר ל, ב), דנדרים אסור תכליתם לעזר בעבודת ה', ולעכ"ם אין שיכות כלל לזה.

מצינו בזהר (פנחס רנה.) העמידוהו נדרים על גבי שבועות עולים, ועוד העמידוהו כל הנשבע פאלו נשבע במלך עצמו, וכל הנודר פאלו נודר בחיי המלך, המלך עצמו אדנ"י, חיי המלך הנו"ה, ומפני זה **"כי ידר נדר להו"ה"**. נראה לבאר דמצינו בגמ' (נדרים ב:) **נדרים מיתסר חפצא עליה, שבועה קאסר נפשיה מן חפצא.** הינו שבנדרים חל האסור על החפץ, ובשבועה חל האסור על האדם, ולכן נדרים שכיחים לשם הנו"ה, דנדר ממשיך קדשה מלמעלה מבחינת שם הנו"ה, מה שאין כן שבועה היא נתינת כח לאדם לעשות את הדבר, ונתינת כח בעולם הזה שיכת לשכינה שמתגלית בעולם הזה, וזה שם אדנ"י, ולכן שבועה היא במלך עצמו, הינו במלכות שהיא למטה פאן בעולם הזה, וכן שבועה היא מלשון שבע שמסמל את העולם הזה.

